

Andrej Dúbravský (1987, SK)

Žije v Bratislave.

Vzdelanie

2008 – 2013 Vysoká škola výtvarných umení, Katedra malby a iných médií, 4. ateliér (prof. I. Csudai), Ateliér + - XXI (prof. D. Fischer), Bratislava, SK
2004 – 2008 ŠUV, Oddelenie kamennej sochy, Bratislava, SK

Ocenenia

2012 Malba 2012 – Cena Nadácie VÚB, 1. miesto
2011 Malba 2011 – Cena Nadácie VÚB, 2. miesto

Zastúpenie v zbierkach

Slovenská národná galéria, Bratislava

Samostatné výstavy

2014 Andrej Dúbravský, Hinge Modern, Los Angeles, USA
Do you want to live like me? Dittrich and Schechtriem Gallery, Berlín, D
Sunsets comments insects downloads, ZAHORIAN&co GALLERY, Bratislava, SK
2013 The exciting mysterious aquarium, Depo v Petržalke, Bratislava, SK
Zlaté piesky, Jiří Švestka Gallery, Praha, CZ

- 2012 Golden Sands, Jiri Svestka Gallery, Berlín, D
VOLTA NY, USA
- 2010 Brush and Whip, Hangar-Tranzit, Bratislava, SK (s Katarínou Janečkovou)

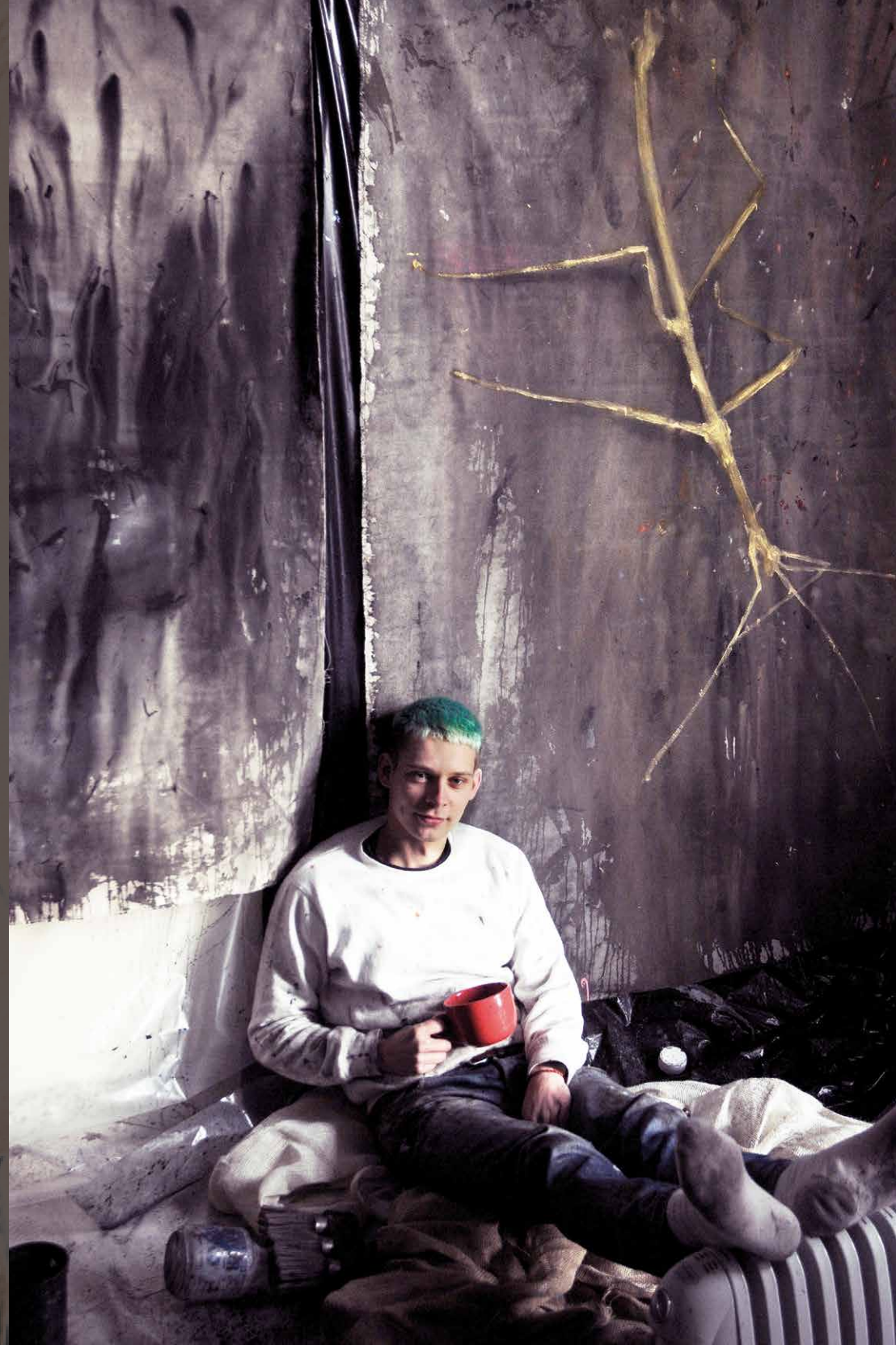
Skupinové výstavy (výber)

- 2014 ARTE FIERA, BOLOGNA, IT
- 2013 Friends & Family, Eva Hobber Gallery, Paríž, F
- 2013 La Belle Peinture 2, Piszatoryho palác, Bratislava, SK
- 2013 J'ÉTAIS À LA MAISON ET J'ATTENDAIS QUE LA PLUIE VIENNE, Galéria Francúzskeho inštitútu, Bratislava, SK
- 2012 Doopler Muestra Annual Exhibition, Buenos Aires, Brazília
- 2012 Malba 2012 – Cena Nadácie VÚB, Dvorana MK SR, Bratislava, SK
- 2012 Wish You Were Here, Ana Cristea Gallery, New York City, USA
- 2012 Lone Wolf, Cub and World Champion (A. Dúbravský, K. Janečková, M. Fabian), SOGA, Bratislava, SK
- 2011 Malba 2011 – Cena Nadácie VÚB, Dvorana MK SR, Bratislava, SK
- 2011 The Armory Show, New York, USA
- 2011 On the Threshold, Jiri Svestka Gallery, Berlín, D
- 2011 SKÚTER III: bienále mladého umenia Trnava 2011, GJK, Trnava, SK
- 2010 Parallels, Hungarian University of Fine Arts, Budapešť, HU
- 2010 Auction of contemporary art, SOGA, Bratislava, SK
- 2010 Young Ass, Kressling Gallery, Bratislava, SK
- 2010 Art now, Kasárne/Kulturpark, Košice, SK
- 2010 Auction of contemporary art, NSCU, Sotheby's, Bratislava, SK
- 2010 The Infidels, La petite mort gallery, Ottawa, Kanada
- 2010 2 1, Galerie 5. patro, Praha, CZ
- 2009 Small scale 2, Kressling Gallery, Bratislava, SK
- 2009 VŠVU – up – (to) – date, Medium Gallery, Bratislava, SK
- 2009 Polytrauma, Gallery m++, Bratislava, SK
- 2009 Koncert pre všímavých, PKO, Bratislava, SK

Workshopy

- 2010 Cementáreň, Banská Bystrica
- 2005 Letavy, Krokava
- 2004 Letavy, Krokava

Andrej Dúbravský v newyorskom ateliéri. Foto: Hadar Pitchon

Andrej Dúbravský: Botanická záhrada v Bratislave, 2011, akryl na plátne, 200 x 150 cm

Michal Stolárik

On the Border of the Classical and the Controversial
(A profile of Andrej Dúbravský)

Not many of the contemporary young artists in Slovakia can enjoy such an enormous rush of attention paid to themselves and their work, as the painter Andrej Dúbravský, who had entered the art scene as early as during his studies in the 4th studio of the professor Ivan Csudai at the Academy of Fine Arts and Design in Bratislava. The expert and lay public remained interested also after his transfer to the Studio + - XXI lead by Daniel Fischer and continues ever since. The author actively participates in exhibitions in Slovakia and abroad and his work is becoming increasingly discussed by the expert public, reverberating at international art fairs and turning into a valued article on the market. Dúbravský apparently managed to embrace all the crucial attributes of a 21st century artist – a well defined, yet continuously developing artistic programme, purposeful technique improvement and aesthetically appealing paintings contrasting with (in our region still) controversial subject matter. Last but not least, he realised that a work of art is not given visibility merely by its quality, but also by PR.

Mgr. Michal Stolárik is an independent critic and curator

Michal Stolárik

Na pomedzí klasiky a kontroverznosti
(Profil Andreja Dúbravského)

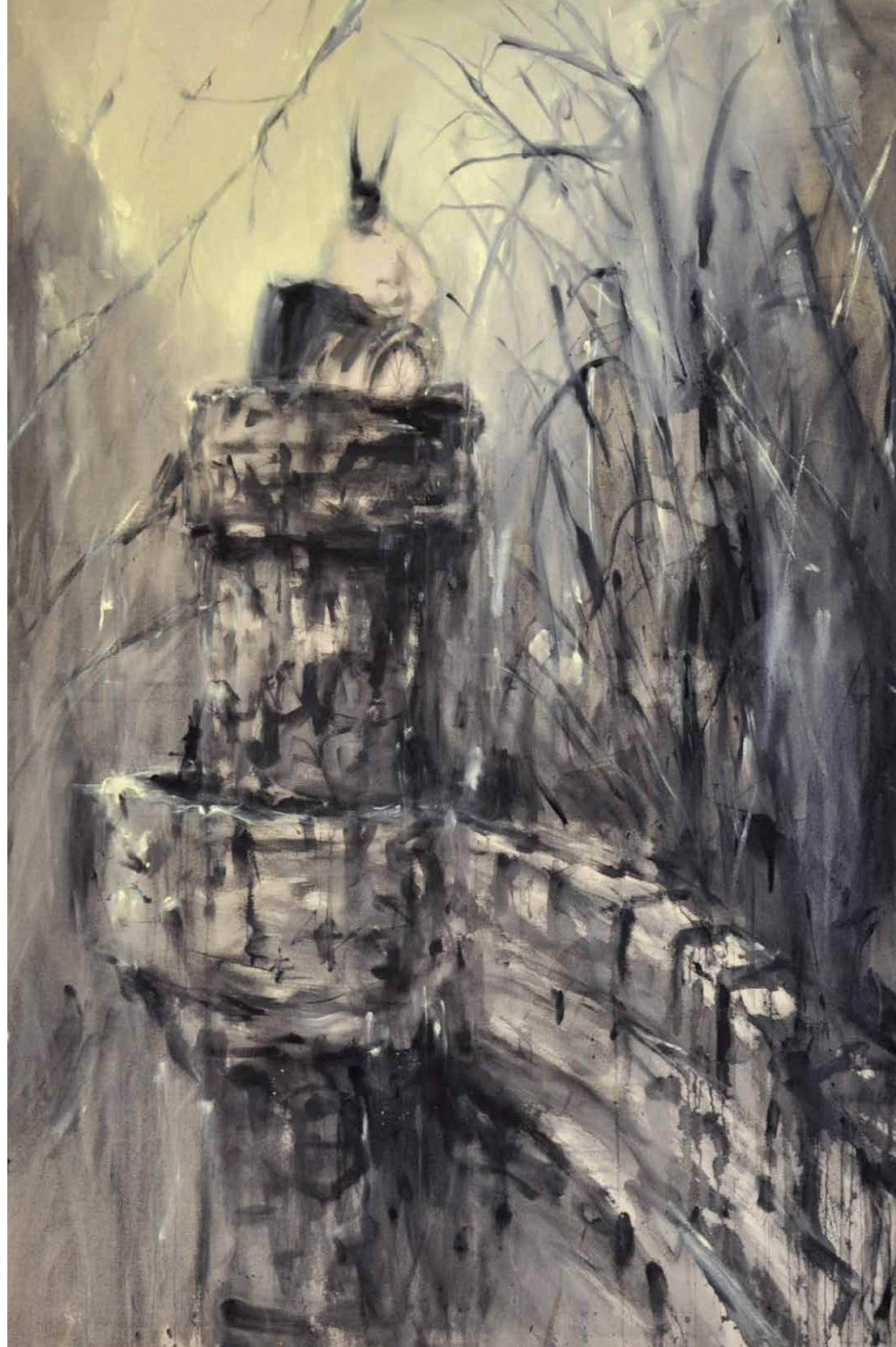
Len máloktorý súčasný mladý umelec či umelkyňa sa môže pochváliť takou obrovskou vlnou záujmu o vlastnú osobu a tvorbu, akú sa podarilo vyvolať maliarovi Andrejovi Dúbravskému, ktorý vstúpil na výtvarnú scénu už ako študent 4. ateliéru prof. Ivana Csudaia na bratislavskej Vysokej škole výtvarných umení. Pozornosť odbornej a laickej verejnosti neustala ani po jeho prestupe do Ateliéru + - XXI Daniela Fischera a pokračuje doteraz. Autor aktívne vystavuje doma i v zahraničí, jeho tvorba je čoraz častejšie odborne reflektovaná, rezonuje na medzinárodných veľtrhoch a z trhového hľadiska sa stáva hodnotným artiklom. Zdá sa, že sa mu podarilo skĺbiť všetky dôležité atribúty umelca 21. storočia – zafinancovaný, ale stále rozvíjaný maliarsky program, cieľavedomé zlepšovanie techniky a esteticky príťažlivé maľby kontrastujúce s (v našich končinách ešte stále) kontroverznou tematikou. V neposlednom rade pochopil, že umelecké dielo nezviditeľní len jeho kvalita, ale aj PR.

Andrej Dúbravský si už v ranej tvorbe zafinoval hlavné motívy, ktoré bez výraznejších exkurzov používa dodnes – jeho charakteristickou ikonografiou sa

stali motívy zajačích uší, chlapčenských a zajačích postáv. Zo začiatku síce nemožno hovoriť o remeselnej dokonalosti a aj samotný výrazne pestrofarebný kolorit bol z veľkej časti len odrazom všeobecnej atmosféry 4. ateliéru, ale autor v tomto období začal pracovať na témach, ktoré rozvíja dodnes – realita a autobiografické motívy sa prelínajú s fantáziou mužsko-chlapčenského sveta, telá sú viac polonahé ako oblečené a mladost' zobrazených postáv sprevádza tajomstvo, uvoľnenosť a skúmanie „iného“ sveta. Pre jeho rané obdobie je príznačná ilustratívnejšia forma a z tematického hľadiska najviac vyčnieva vzťah staršieho muža a mladého „zajačika“. Obrazy vyplňa portrétmi a buduje objemami figúr, ktoré vkladá do nekonkrétnych prostredí. Občas z nich prečnievajú náznaky prírodných scenérií či automobily ako symboly vytúženého luxusu. Práve zvýšeným záujmom o živelnosť a prirodzenosť prírody sa mu podarilo zbaviť „popového“ pozlátka skoršej tvorby. Príroda postupne netvorí len estetické pozadie, ale v jednotlivých scénach začína dominovať. Vyobrazené postavy prirodzene splyvajú s lesmi, lúkami či jazerami až sa úplne vytratia a v autorovom portfóliu sa plnohodnotne začne objavovať klasická krajinomalba. Tá je zbavená akýchkoľvek odkazov na obdobie svojho vzniku. Dúbravského príroda je nepoškvrnená odtlačkami spoločnosti a zostáva divoká až pateticky romantizujúca. So zobrazovaním prírody sa uvoľnil aj autorov maliarsky rukopis. Je spontánnejší a svojou formou oveľa expresívnejší. Okrem figurálnych malieb a v niektorých prípadoch až abstraktné pôsobiach krajín rozšíril svoju tematickú škálu o zobrazovanie jednotlivých súčastí prírody ako sú hríby, ryby, mačky či hmyz. V niektorých prípadoch k nim pristupuje takmer ako k figúram či portrétom, pričom ich obsesívne maľuje dovtedy, kým nedosiahne uspokojujúci výsledok. Jeho skoré diela charakterizovala výrazná farebnosť, ktorá sa postupne mení a prechádza až do monochromatického používania čiernej a bielej. V súčasnosti je aj kolorit ovplyvnený prirodzenými farbami prírody, čo dodáva jeho dielam umiernenější, ale zároveň vyzretejší charakter. Zmenu je možné sledovať aj v prípade ikonografie. Zajačie uši jednotlivých postáv sa postupne vytrácajú a zostávajú len vo veľmi amorfnej forme, v ktorej je možné pomýliť si ich s rohmi mytologických postáv. Tie sú síce ešte stále mladé a plné životnej energie, ale podvedome začal rozvíjať aj ich vnútornú psychológiu. Bezstarostný „Bunny boy“ konečne odhaľuje širšie spektrum vlastných emócií. Veľmi zaujímavým sa javí byť nový, až sociologický pohľad na problémy súčasnosti. V jeho aktuálnej tvorbe sa totiž začali objavovať okrem dokonalých mladých ľudí aj muži s telesným postihnutím, nadváhou či anorexiou. Je zaujímavé sledovať, ako Dúbravský zobrazuje osoby, ktoré sú na základe výzoru alebo orientácie postavené na pomyselný okraj spoločnosti. Celé je to však zaobalené do klasickej a v podstate veľmi uminenej maliarskej formy, ktorá v sebe spája expresiu a fyzickosť Die Brücke, impresiu Ladislava Mednyánszkeho, kompozície francúzskeho baroka 18. storočia či pátos francúzskeho rokoka. To všetko zostáva v kontraste k digitálnemu skicovaniu, internetu a súčasným médiám.

Mgr. Michal Stolárik, nezávislý kritik a kurátor

Andrej Dúbravský: The Tower, 2012, akryl na plátne, 180 x 130cm

“It is very easy to be controversial in the eyes of the petite bourgeoisie.”

“I like it when people admire my body; it basically feels similar to when they admire my paintings.”

“If you want to be good at something, you have to narrow down your possibilities; and I wanted to become a perfect painter.”

“I don't believe in the painting as such anymore... it doesn't deserve to be adored.”

“Exactly the same composition and perspective schemes work in the aquaristics as in the landscape painting.”

ANDREJ DÚBRAVSKÝ IN AN INTERVIEW WITH MICHAL STOLÁRIK

Michal Stolárik: Musím sa priznať, že je to už dlhší čas, čo som ťa prestal vnímať ako „maliara teplých zajacov“ (myslené, samozrejme, s nadsádzkou). Z môjho pohľadu s tým súvisí najmä fakt, že si sa v posledných dvoch rokoch akoby vzdal záujmu o detail a nie si vo svojich kompozíciách až taký popisný. V konečnom dôsledku už ani figúry v твоjich súčasných dielach nie je jednoduché priradiť k vyššie spomenutej kategórii. Zajačie uši sa menia na amorfné tvary, ktoré patria skôr k postavám s mytologickým podtónom. Ako vnímaš túto postupnú zmenu – od bujarých priamočiarych výjavov k potemneným až takmer efemérnym vyobrazeniam?

„Je veľmi jednoduché byť kontroverzný v očiach malomeštiakov.“

„Mám rád, keď ľudia obdivujú moje telo, je to v podstate podobný pocit, ako keď obdivujú moje maľby.“

„Ak chceš byť v niečom dobrý, musíš si zúžiť možnosti, a ja som chcel byť perfektný maliar.“

„Neverím už v maľbu samotnú... nezaslúži si, aby bola oslavovaná.“

„V akvaristike fungujú úplne rovnaké kompozičné a perspektívne schémy ako v krajinomalbe.“

ANDREJ DÚBRAVSKÝ V ROZHOVORE S MICHALOM STOLÁRIKOM

Andrej Dúbravský: Ako si povedal bujaré priamočiare výjavy vznikali v kontexte môjho vtedajšieho životného štýlu. Počas prvých rokov na Vysokej škole výtvarných umení bolo všetko úžasné, nové, vzrušujúce, a chcel som o tom maľovať. Zrazu som konečne objavoval sám seba, gay komunitu, výlety do Viedne, starších mužov, veľa sexu, domáce porno, diskotéky, sauny, možnosť maľovať na prvé veľké formáty. Maľoval som konkrétnych ľudí – svojich známych alebo „rozohrávky“ z porna. Tie obrazy sú veľmi „soft“, skôr metaforické, s konkrétnymi symbolmi od erbov Viedne až po značky áut. Paradoxne som vtedy ani nenamaľoval nič ex-

plicitné. Za niekoľko rokov sa toho veľa zmenilo a nielen v mojej malbe. Mám už 26 rokov, žijem (trochu) inak a aj samotné rozmyšľanie o malbe a umení je odlišné. Mám iný vzťah k malbe a dokonca aj k samotnému plátnu. Menej si tento materiál vážim, nie je pre mňa už taký posvätný ani nákladný, čím sa cítim slobodnejší. Mám pocit, že sa teraz premaľovávam k podstate, k tomu, čo ma najviac vzrušuje. Mám na mysli najmä moje posledné malby na vertikálnych formátoch s figúrami štíhlych chlapcov alebo modliviek. Veľmi ma baví maľovať jeden za druhým, napríklad iba jedno štíhle telo v kontraposte – jeden motív s riedkou akvarelovou vrstvou farby. Obraz je hotový za niekoľko hodín, podobne ako skica. Pre mňa bola malba vždy veľmi formalistická, čo si konečne viem priznať a konať podľa toho. Tiež sa zaujímam o námet adolescenta či jeho telesnosti. Nezaoberám sa tým z autobiografického hľadiska a už vôbec nie preto, že by ma teenageri sexuálne priťahovali. Ide mi skôr o problematiku v rámci dejín umenia a vizuálnej kultúry či kultúry všeobecne. Tá postupná zmena, ktorú spomínaš, súvisí pravdepodobne aj s mojím prieskumom počas práce na teoretickej časti diplomovky a s celým radom ďalších udalostí a podnetov.

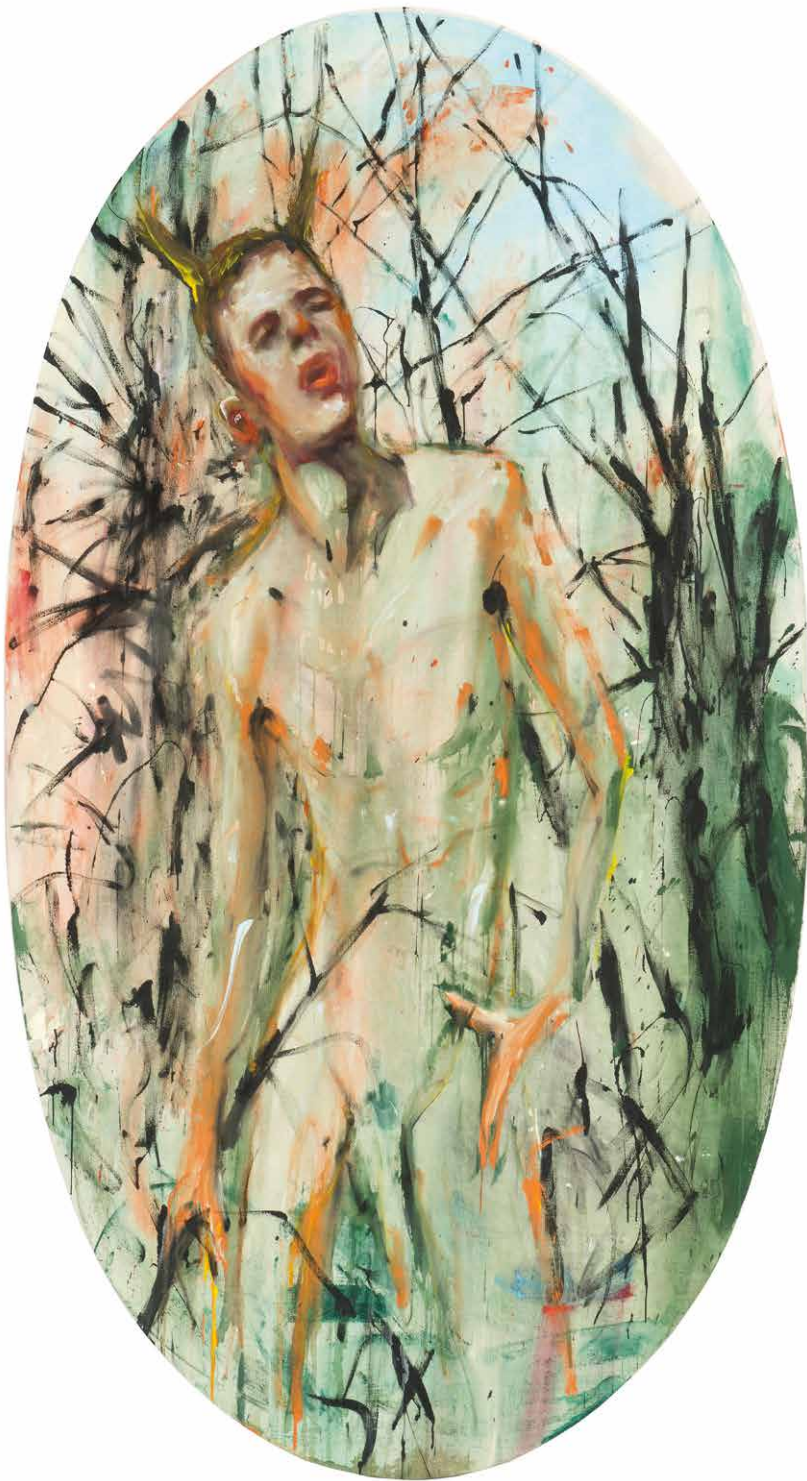
Michal Stolárik: *Tvoja aktuálna tvorba je akoby zbavená znakov súčasnosti. Nie si už taký detailný v zobrazovaní oblečenia či predmetov, ktoré by odkazovali na 21. storočie. Táto vizuálna neutrálnosť zbavená aktuálnych trendov ti z môjho pohľadu dáva viac priestoru na vývoj, čím si dokážeš udržať pozornosť diváka. Myslíš si, že táto zmena súvisí s prestupom z ateliéru Ivana Csudaia do ateliéru Daniela Fischera?*

Andrej Dúbravský: Keď som začal maľovať len čiernou farbou na nenašepsované plátno (čo mi Ivan Csudai neodporúčal a prvýkrát som s tým začal na kresbe u Emöke Vargovej), mal som pred prieskumom skutočné obavy, že sa to ľuďom nebude páčiť. Báľ som sa, že keď zrazu takto zminimalizujem farebnosť a, ako si napísal, zneutralizujem aktuálnosť trendov, Katarína Janečková, ktorá maľuje veselé a farebné pláže s vyobrazením „kurvičiek“ s medvedmi, mi preberie všetkých fanúšikov. Našťastie sa to nestalo, ba priam naopak, myslím, že som vtedy objavil presne ten spôsob malby, aký mi vyhovuje. Vynašiel som malbu Andreja Dúbravského bez ohľadu na zajačie uši. Bol to taký maliarsky „coming out“. Nemyslím si, že by na tom mal Daniel Fischer nejaký podiel. Priznám sa, že od určitého momentu som začal brať školu iba ako luxusný ateliér v centre mesta a konzultácie boli len „daňou“ za tento luxus. Naopak, čoraz viac som si užíval teoretické predmety, pretože som mal pocit, že tam sa dozvedám niečo nové, čo som si predtým myslel, že ma nezaujíma, a netušil som, že tam prebieha diskusia. Mal som pocit, že som Ivana Csudaia aj Daniela Fischera úplne vysal, že mi už všetko odovzdali, a nebolo toho málo, najmä čo sa týka formálnej stránky malby, za čo som Ivanovi Csudaiovi nesmierne vďačný. Konštantne som s nimi vnútorne v mnohom nesúhlasil. Stále som mal chuť im robiť napriek, ale priznávam, nebolo to vôbec racionálne. Ivan Csudai chcel, aby som stlmil kontrasty, niečo „skľudnil“, nemaľoval tak veľa, a najmä „dokončil“ jednotlivé malby. Kým mi v utorok skonzultoval jeden obraz a vo štvrtok sa prišiel pozrieť, ako som na ňom pokročil, ja už som mal začaté ďalšie dva či tri obrazy. Myslím, že to odo mňa, žiaľ, bral ako aroganciu. Keď som prestúpil k Danielovi Fischerovi, mal som pocit, že sa ma snažia aj s Martinom

Špircom zmeniť, že si myslia, že vedia, čo je pre mňa dobré, a to ma provokovalo, aby som robil presný opak. Daniel Fischer mi radil, aby som maľoval špinou, aby som nemaľoval nič a podobne, hovorieval tomu „kacírske myšlienky“. Snažil sa mi otvoriť oči a ukázať, že v umení je nekonečne veľa možností, či už formálnych, alebo obsahových, ale mňa vtedy nezaujímali žiadne iné možnosti. Chcel som len namaľovať ten najúžasnejší obraz bedle jedlej, aký len bol v mojich vtedajších silách. Daniel nechcel pochopiť, že ešte chvíľu chcem byť len „maliarom teplých zajacov“. Myslím, že po nejakom čase pochopil, že to, čo najviac potrebujem, čo ma vyburcuje ku kvalitnej tvorbe, je čo najväčší pokoj a ten mi doprial. A nielen za to si ho vážim. Obhajoba mojej diplomovej práce v ruinách depa pripravovaného metra bola pre mňa veľmi dojemná, mal som chuť ich oboch vyobíjať. Jediné, čo ma veľmi mrzí, je, že tam nebol Dezider Tóth, ktorého komentáre mi vždy pomáhali. V jeho monografii si listujem takmer každý večer pred spaním.

Michal Stolárik: *Tvoja súčasná malba zjavne obsahuje historizujúce prvky a je doplnená impresionisticko-expresívnym rukopisom. Na druhej strane však v plnej miere využívaš nové technológie (internet ako zdroj inšpirácie, Photoshop na digitálne skicovanie) a často na ne odkazuješ aj názvami svojich obrazov (Last added, Click here to see, Free membership, Subscribers atď.). Považuješ za dôležité poznať dejiny umenia, ale zároveň nestagnovať a využívať súčasné vymoženosti v snahe vytvoriť kvalitné umelecké dielo?*

Andrej Dúbravský: Vôbec sa nesnažím o to, aby som nestagnoval, a dokonca nepovažujem za dôležité, aby umelec poznal dejiny umenia. Pre umelca je dôležité len to jediné, prečo sa rozhodne. Mám rád dejiny umenia, je to niečo, čo ma prirodzene baví. Nemôžeme umelcovi vyčítať, že sa nudí v Kunsthistorikom múzeu vo Viedni, hoci mňa bavia aj koberce, aj vázy, aj vyrezávané kamey. Je množstvo umelcov, ktorí nepriniesli nič nové do tradičných, chronicky známych dejín umenia, takže aj napriek tomu, že boli skvelí, zostali takmer zabudnutí. Rád objavujem takéto menej populárne mená, na čo je internet úplne ideálny. Mám rád umenie z dôb, kedy už takmer nič nové neprinášalo, či už v baroku, rokoku, alebo v rôznych smeroch 19. storočia, napríklad v takom akademizme, v ktorom umelci využívali všetky vizuálne efekty a formálne overené schémy z diel ich nedávnych predchodcov, aby vytvorili dokonale efektné obrazy. To je pre mňa presný opak moderného umenia. Zvyčajne hneď po takomto období prišla ďalšia revolúcia v umení. Premýšľam, či sa malba teraz nachádza niekoľko desiatok rokov práve v takomto bode, ktorého je aj moje dielo súčasťou. Internet je pre mňa ako heroín. Som od neho vyslovene závislý. Z blogov mám stály prísun modelov pre svoje malby. Väčšinou vyberám tie obrázky, ktoré majú najviac pozitívnych ohlasov (likeov), a premýšľam prečo, v čom to je – tá atraktivita. Je to v postoji, v pohľade alebo v úzkych bokoch? Už nepotrebujem nikoho fotiť, nebaví ma to a je to stresujúce. Občas predstieram záujem, že si chcem niekoho „nafotiť“ kvôli maľovaniu, iba ak ma zaujíma, čo má pod oblečením, alebo mu chcem dať pocit, že je pre mňa zaujímavý či výnimočný. Väčšinou to aj tak je, ale nie ako maliarsky objekt. Na svoj blog potom zavesím fotografie hotových maľieb. Ľudia ich následne zdieľajú, čím sa dostávajú späť na internetovú sieť, odkiaľ

Andrej Dúbravský: Last Added, 2013, akryl na plátne, 200 x 110 cm

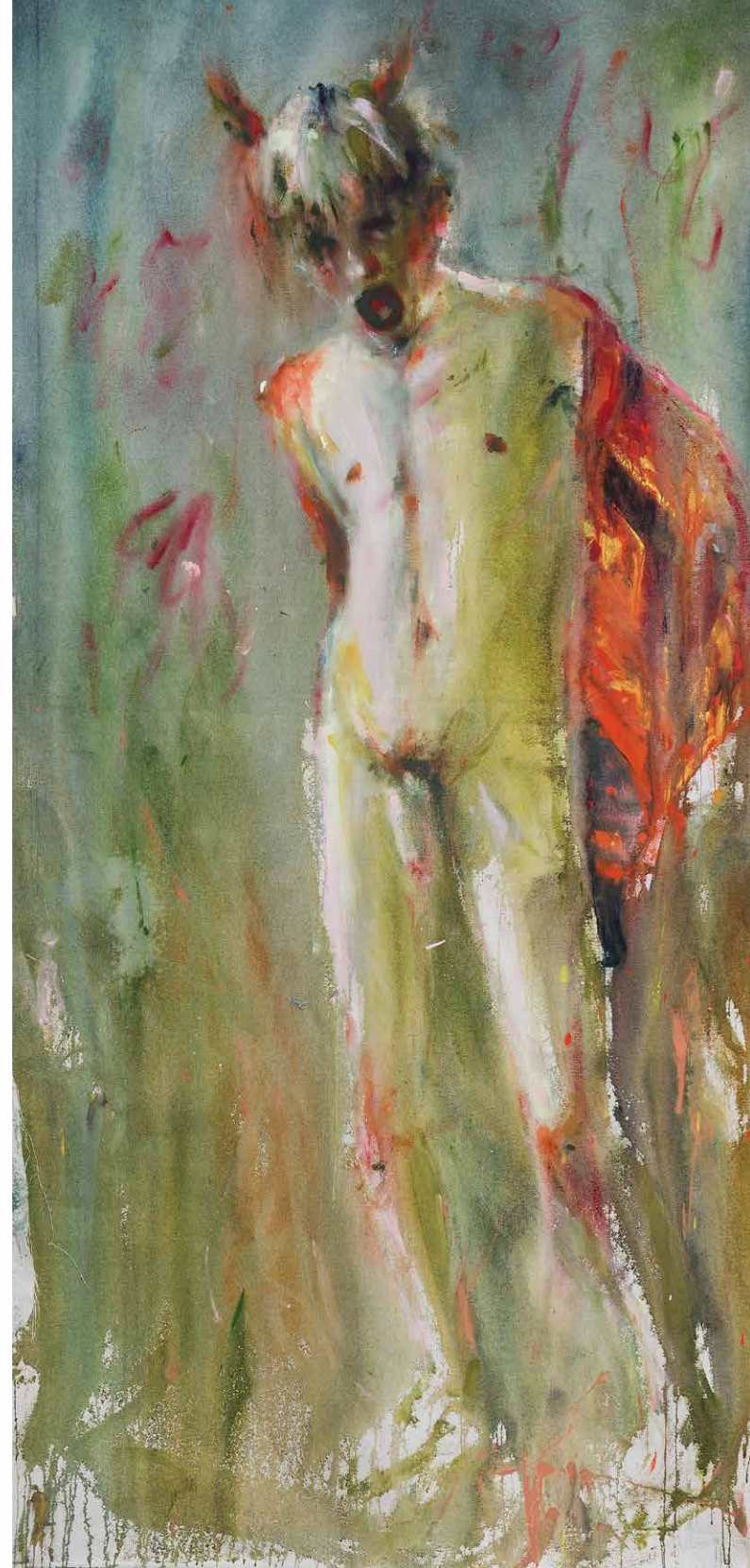
Andrej Dúbravský: Free Membership, 2013, akryl na plátne, 200 x 110 cm

Andrej Dúbravský: The Very Exciting Mysterious Aquarium (tetras), 2013, akryl na plátne, 150 x 270 cm

Andrej Dúbravský:
Modlivka (láva),
2013, akryl na plátne,
200 x 80 cm

Andrej Dúbravský:
Screaming
Contrapost, 2013,
akryl na plátne,
200 x 100 cm

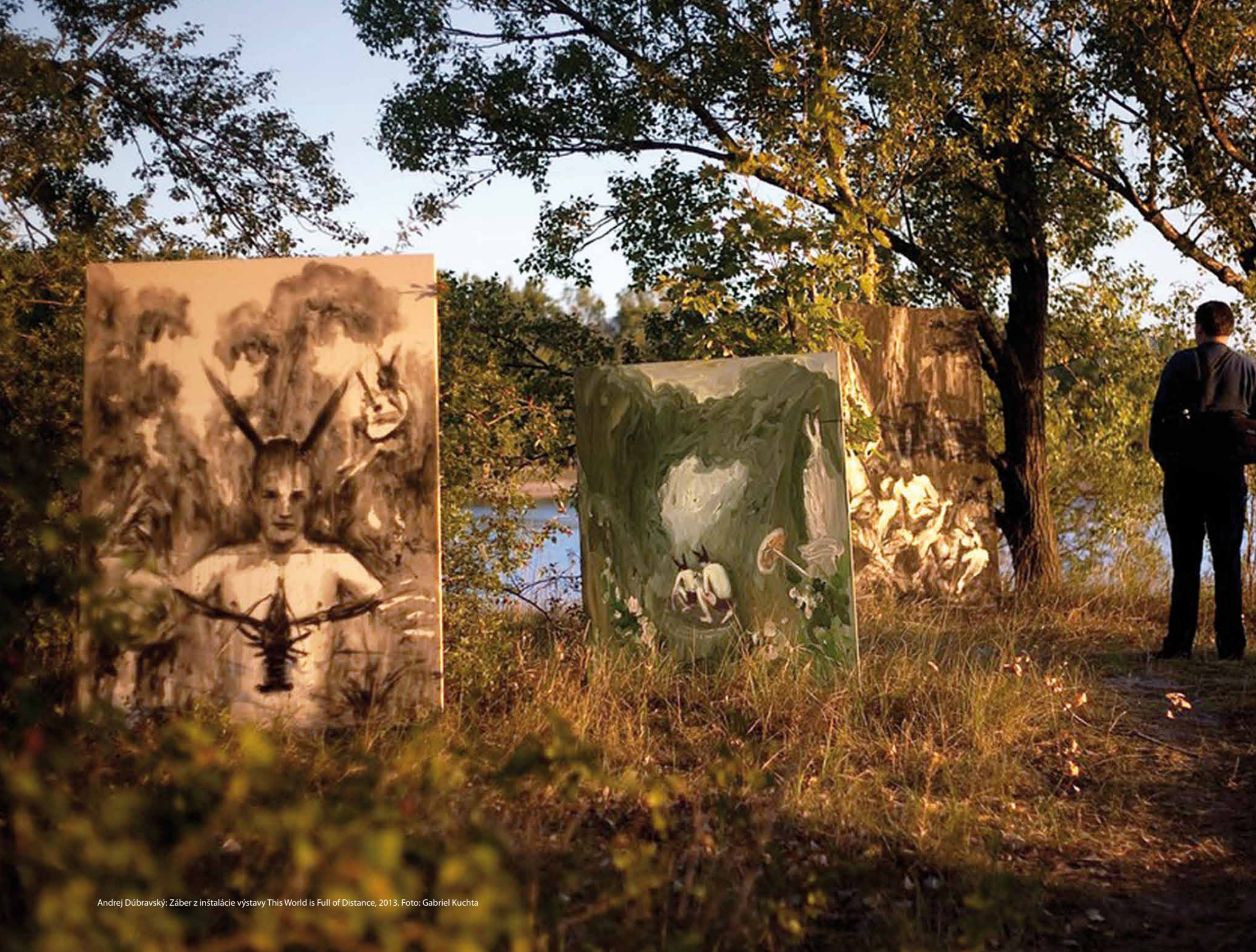

Andrej Dúbravský: Pohľad z jaskyne, 2014, akryl na plátne, 200 x 150 cm

pochádzajú aj ich predobrazy. A to sa mi páči. Moja webová stránka je takmer mŕtve miesto. Je to len zoznam obrazov. Zato môj tumblr blog je živý, pridávam tam obrazy, fotky, skice atď. Internet používam jednoducho preto, lebo som s ním vyrástol. Je prirodzene hneď k dispozícii, ale nepoužívam ho v snahe vytvoriť dobré umelecké dielo. Dokonca ho nepovažujem za vymoženosť. Považuješ vzduch, ktorý dýchaš, za nejakú vymoženosť?

Michal Stolárik: *Určite nie, hoci si myslím, že v ďalekej budúcnosti sa stane luxusom. Zaujímalo by ma, akým spôsobom pristupuješ ku kompozícii svojich obrazov. V тво-
jich dielach je často vidieť portrét, budovanie kompozície objemami tiel, ale nechávaš
takisto vyznieť klasickú krajinomalbu, do ktorej zvykneš vkladať rôzne situácie. Nedá
sa tak s úplnou istotou nájsť jeden smer, ku ktorému prirodzene inklinuješ. Kompozí-
cia mi v tvojom prípade príde tiež zaujímavým návodom, ako nazerať na vývoj tvojej
tvorby.*

Andrej Dúbravský: Inklinujem k primitívnej kompozícii, ako keď kreslia naprí-
klad deti alebo duševne chorí ľudia. To znamená „nalepiť“ do prvého plánu nejaký
objekt a okolo neho domalovať pozadie – naturálny priestor, kúsok oblohy alebo
nejakú sieť konárov či vetvičiek papradia, do ktorej ten objekt vložím (nikdy ne-
maľujem architektúru alebo ulicu). Napríklad teraz maľujem hmyz, ktorý nemá
byť zobrazený ako živý, ale prišpendlený v strede čistej bielej muzeálnej vitríny,
ktorú pre mňa predstavuje rám obrazu. Preferujem plochu surového bieleho plát-
na bez šepsu, v ktorom je v prvom pláne iba ten jeden objekt určený na vedecké
účely alebo len na obdiv. Ak však maľujem krajinu s viacerými menšími figúra-
mi, musím byť racionálny a k sebe veľmi prísny. Kompozície si presne pripravím
v počítači, kde rozvrhnem interiér lesa alebo krajinu. Pracujem podobne ako na
divadelnom hľadisku, do ktorého vkladám postavy, ale často sa nechávam počas
maľovania uniesť. V tomto mi pomohol Fragonard, pretože maľoval kompozície
s postavami, ktoré sú v podobnom pomere k celkovej ploche obrazu ako ich rád
maľujem aj ja. Celkom niečo iné je, ak maľujem krajinu bez postáv. Obrazy akvárií
mi veľmi pomohli v uvoľnení sa, pretože ak by tam neboli štyri škvرنy v tvare ska-
lára alebo prísavníka, boli by to takmer abstraktné kompozície. Nemusel som sa
v nich zaoberať anatómiou ani ničím podobným. Mohol som nechať vyznieť veľké
plochy obrazu, ktoré neboli ničím iným len škvرنami na povrchu plátna. Nama-
ľoval som vtedy akvárium s rozmermi 6 x 3 metre a k nemu štyri takmer trojmet-
rové skice. Vyslovene som si to užil. Začal som vtedy rozmýšľať dokonca o úplne
abstraktných obrazoch. Mám teraz v ateliéri rozpracované abstraktné obrazy, na
ktoré plánujem v ďalších vrstvách namaľovať figúry alebo hmyz. Zatiaľ som v sebe
nenašiel dostatočné odôvodnenie, prečo v súčasnosti vystavovať úplne abstrakt-
né obrazy, hoci ich maľovanie je určite zábavou. Cítim hlbokú úctu k maliarom
ako Cy Twombly alebo Helen Frankenthaler, ktorých obrazy som videl vo Filadelfii
či v Los Angeles. Je to pre mňa takmer ako keby dnes niekto chcel maľovať ako
Rembrandt. O štyri dni odchádzam na tri mesiace do New Yorku, kde budem mať
dost času a hlavne pokoja nad tým premýšľať.

Andrej Dúbravský: Záber z inštalácie výstavy This World is Full of Distance, 2013. Foto: Gabriel Kuchta

Andrej Dúbravský: Pohľad do inštalácie diplomovej práce: Giant Mysterious Aquarium, 2013. Foto: Gabriel Kuchta

Michal Stolárik: *Vystavoval si v zatopenom depe plánovaného metra, v bývalom mäsiarstve či na ostrove, priamo v prírode. Tvoja tvorba je zároveň časťom artiklom na svetových veľtrhoch s umením a, samozrejme, nebrániš sa ani „klasickej“ forme výstav v súkromných či štátnych inštitúciách. Akú dôležitosť pripisuješ snahe prekračovať určité zabehnuté formy inštitucionálneho vystavovania? Ktorá forma je ti osobne bližšia?*

Andrej Dúbravský: Moje výstavy, ktoré sa konali mimo galérie, veľtrhov alebo školy (ak nepočítam diplomovú prácu v depe, ktorá bola dlho dopredu pripravovaná), vznikali veľmi spontánne, rýchlo a rovnako rýchlo, po niekoľkých hodinách, aj skončili. Začalo to mäsiarstvom, kedy som počas vianočných prázdnin namaloval množstvo obrazov, ktoré boli pre mňa veľmi dôležité. Galerista Jíří Švestka mi ich chcel zobrať na Armory show do New Yorku, z čoho som mal pochopiteľne obrovskú radosť, ale zároveň by som ich neukázal ani na prieskume, ani na žiadnej výstave na Slovensku. Z toho dôvodu som hľadal alternatívny priestor, kde ich ukázať. Ostrov bol už premyslenejším projektom, hoci dôvod bol veľmi podobný. Celé leto som maľoval v Tranzite na Zlatých pieskoch kvôli prvej samostatnej výstave v Berlíne, ktorá sa mala konať v septembri. Každý deň som plával v jazere, ráno, večer aj v noci. Na začiatku sa mi stalo, že som išiel plávať veľmi neskoro, okolo desiatej, ale bolo ešte svetlo. Kým som doplával na ostrov, úplne sa zotmeľo, všetko bolo vyľudnené a hladina jazera bola úplne čierna. Báľ som sa vliezť späť do vody a preplávať na breh, predstavoval som si, že sa utopím a prví ranní rekreanti nájdu na pláži iba moje biele slipy a maliarske tenisky. Nakoniec som sa, samozrejme, odvážil a odvtedy som sa nebáľ plávať na ostrov aj v noci. Ten ostrov som poznal veľmi dobre, vedel som, kedy je na ňom aké svetlo či atmosféra, kedy sú na ňom ľudia a kedy je prázdny. Vždy, keď som naň doplával, cítil som, že som si to zaslúžil. Vedel som, že chcem jeho zvlášť čaro nejako využiť. Najprv som tam chcel urobiť párty, ale nakoniec som sa rozhodol, že tam vystavím diela, ktoré majú ísť na výstavu do Berlína. K akcii ma vždy inšpiruje konkrétny priestor, ktorý ma nadchne a začnem nad ním premýšľať, a dokonca aj samotné maľovanie začne byť ešte vzrušujúcejšie. Chcel som, aby mal pocit dobrodružstva a odmeny za vynaloženú námahu aj divák, preto som určil začiatok výstavy na 5:00 h ráno. Z úplnej tmy postupne vychádzajúce slnko odkrývalo obrazy a menilo ich farby. Moja berlínska výstava sa volala *Zlaté piesky* a pripravil som k nej katalóg vo forme turistickej brožúry o tomto stredisku. Bol mojim spomienkovým prázdninovým denníkom, obsahoval zábery z družice na tzv. gay cruising area, tobogany, fotografie od Petra Janáčka, ako šantím na šliapacom bicykli. Samozrejme, obsahoval aj fotografie z rannej akcie priamo na ostrove. Obrazy pôsobili celkom inak než radostné plážové výjavy, skôr mi išlo o tú komplexnú vlhkosť, extrémne horúčavy, bahnité brehy ostrova, spotené uteráky a skupinky spotených mladých tiel, osy a pivo. Bolo v nich aj trochu môjho žiaľu zo samoty, pretože som mal pocit, že každý je niekde s partiou na dovolenke, len ja som vo vyhnanstve pri jazere. Na druhej strane, vždy, keď ma prišiel niekto navštíviť a okúpať sa, nemohol som už vydržať, kedy odíde, aby som mohol opäť maľovať. Vrátim sa k tvojej otázke. Áno, je to v určitom zmysle aj kritika štátnych a súkromných inštitúcií. Môj princíp je jednoduchý – mám prácu, ktorú som vytvoril, a chcem ju ukázať. Prečo by som

mal vždy čakať na nejakú inštitúciu alebo komerčnú galériu, aby mi dovolila vystaviť moje diela? A podobne aj v minulosti, prečo by som mal iba čakať na školské prieskumy a biť sa so spolužiakmi o steny, robiť kompromisy s pedagógmi a nechať ich rozhodovať, kto, kde a koľko toho zavesí? Zvlášť vtedy, keď objavím strhujúci a inšpiratívny priestor! Výstava v galérii, na veľtrhu alebo v škole je pre mňa vždy o kompromisoch, dohodách a ústupkoch. Ak sa pozrieme napríklad na šesťdesiate roky 20. storočia – „neoficiálni“ umelci robili všetky svoje výstavy a umelecké aktivity doma alebo v prírode. Táto tradícia je pre mňa veľmi inšpiratívna. Oni vtedy tiež nečakali na komerčné galérie či štátne inštitúcie. Práve tento únik z inštitúcie umožňuje umelcovi určitú nekompromisnosť a slobodu. Ak ide o moju výstavu, je pre mňa oveľa príjemnejšie robiť kompromisy s počasím alebo architektúrou než s ľuďmi. Fascinuje ma aj zvláštna komunitnosť, ktorá vzniká v oveľa väčšej miere ako pri výstavách v galérii, najmä ak ide o podujatia, ktoré majú aspoň nejakú kontinuitu. Diplomová práca v depe ma stála množstvo peňazí a bol som fyzicky úplne vyčerpaný. Spolupracovalo na tom množstvo ľudí – od brigádnikov, ktorí vyčistili priestor od injekčných striekačiek a automobilových gúm, až po osvetľovačov a esbeskárov. Takáto spolupráca s profesionálmi ma veľmi baví. Je to ako odmena za všetky tie hodiny samoty strávené v ateliéri. Musím povedať aj to, že obrazy sa predali alebo predajú a predpokladám, že takmer vždy budú neskôr visieť aj na bielych stenách galérií. Každý musí byť tak dobre namalovaný, aby obstál aj v inštitucionalizovaných priestoroch.

Michal Stolárik: *Myslím si, že v súčasnom umení by už nemali existovať fyzické ani tematické hranice. Stále však pociťujem, že niektoré témy sú pre divákov „tabu“. Pri prekročení tej pomyslenej hranice sa umenie popisuje ako „šokujúce“ či „kontroverzné“. Ako vnímaš vizuálne či tematické hranice v umení? Sú témy, do ktorých by si sa kvôli potenciálnej „kontroverzii“ nepustil, alebo naopak, kalkuluješ s prekračovaním hraníc cielené?*

Andrej Dúbravský: Práve sedím na zemi v newyorskom ateliéri, pozerám sa na mojich päť nedokončených obrazov západu slnka a necítim sa absolútne ako kontroverzný umelec. Nikdy som sa nad žiadnymi hranicami nezamýšľal, jednoducho sa zaoberám témami, ktoré ma zaujímajú. Sú tu skutočne radikálni autori ako Mike Kelley, Paul McCarthy, môj kamarát Terence Koh, Jonathan Meese, Kiki Smith a iní. Nesmierne si ich vážim, lebo každý z nich v niečom inom posunul hranice a odtabuizoval dôležité témy, ale stále nejde o prosté senzácie. Je veľmi jednoduché byť kontroverzný v očiach malomeštiakov alebo v popkultúre, kde stačí zobraziť prsník, lebku, kríž či fekálie. Napísal si *umenie sa popisuje ako kontroverzné...*, ale kto ho tak popisuje? Galeristi, ktorí chcú predávať, alebo múzeá, čo chcú za každú cenu prilákať návštevníkov? Umelecký svet je v podstate už nešokovateľný, ale keď som písal diplomovú prácu, snažil som sa nájsť zdroje o umelcoch, ktorí sa v tvorbe venovali dospievajúcim ľuďom, a nič poriadne som nemohol nájsť. Zdá sa, že sexualita detí a dospievajúcich je stále kontroverzná a tabuizovaná téma v celej spoločnosti, dokonca aj v umení, možno jedna z posledných! Ďalšou zaujímavou témou v rámci „kontroverznosti“ je, že už takmer bežný divák dokáže skonzumovať akékoľvek morbidné, pornografické a takzvané

Andrej Dúbravský: Vase for a Divine Muse Between Man and Eternal Youth (red), 2013, glazúrovaná keramika, 59 x 17 x 38 cm

Andrej Dúbravský: Vase for a Divine Muse Between Man and Eternal Youth (black), 2013, glazúrovaná keramika, 59 x 17 x 38 cm

Andrej Dúbravský: Chubby Teen (after Boucher), 2013, akryl na plátne, 200 x 250 cm

Andrej Dúbravský: Chubby Teen (hidden), 2013, akryl na plátne, 180 x 130 cm

„kontroverzné“ umenie. Mnoho ľudí, dokonca aj tu v New Yorku, sa mi snaží dávať dobré rady, že by som sa nemal prezentovať na svojom blogu a facebooku ako objekt. Vraj vzniká konflikt – na jednej strane chcem byť „rešpektovaný umelec“ a na druhej strane uploadujem na internet fotografie v spodnej bielizni. Túto jar vyjdú v USA dva časopisy, pre ktoré som pózoval ako model vo fashion editoriáloch. Niektorým ľuďom, „ktorí mi chcú dobre“, sa to nepáči. Toto je pre mňa obrovské až „kontroverzné“ pokrytectvo umeleckého sveta. Tieto aktivity nemajú v podstate nič priamo spoločné s mojím umením, ale mňa baví byť občas objektom. Pred fotením s Matthiasom Vriens-McGrathom som mesiac jedol len kura a šalát, cvičil každý deň a zároveň maľoval. Mám rád, keď ľudia obdivujú moje telo, je to v podstate podobný pocit, ako keď obdivujú moje maľby.

Michal Stolárik: *Je úplne legitímne, že si primárne vnímaný ako maliar. Skúšal si však performancie, vytváral objekty a aktuálne si zrealizoval sériu vypaľovanej keramiky, ktorá je na pomedzí sochy a bežného produktu – vázy. Do akej miery je pre teba maľba (ne)vyčerpatelné médium?*

Andrej Dúbravský: Verím tomu, že ak chceš byť v niečom dobrý, musíš si zúžiť možnosti, a ja som chcel byť perfektný maliar. Zúžil som svoje možnosti ešte viac

Andrej Dúbravský: The Very Exciting Mysterious Aquarium (iwagumi), 2013, akryl na plátne, 150 x 270 cm

a maľoval iba čiernou farbou. Nikdy predtým som nechápal, ako mohol niekto povedať, že maľba je mŕtva, ale po mesiaci tu v NYC som to čiastočne pochopil. Zároveň sme sa všetci v škole učili, že z umenia sa stáva len komodita. Ako to však môžeš pochopiť, keď si študent na Slovensku, v živote si nič nepredal a zároveň tvoji pedagógovia hovoria o maľbe takmer ako o posvätnnej veci?! Je tu veľa maľby, najmä abstraktnej a geometrickej. Formálne sú si všetky veľmi podobné, ale v určitom zmysle kvalitné, až prestávam veriť, že by maľba ako médium mohla ešte priniesť niečo progresívne alebo vzrušujúce – s výnimkou peňazí. Neverím už v maľbu samotnú, neverím v médium, nezaslúži si, aby bola oslavovaná. Ako sa dnes ešte stále môžeme vzrušovať nad formálnymi efektmi maľby? Myslím, že šialenosť umeleckého sveta a úspech určitého druhu maľby je v súčasnosti odrazom smerovania celej spoločnosti. Verím v samotných umelcov, nie v médiá. Maľba je pre mňa len akási špina na textílii. Preto vždy maľujem na nenašepsované a nenapnuté plátno, lebo mi to pomáha uvoľniť sa, uvedomiť si „márnosť samotnej maľby“. Doposiaľ som sa však vždy nechal presvedčiť, aby som plátna pred výstavou dal napnúť. Neverím, že ďalšími umelcami, ktorí sa zapíšu do dejín, budú maliari, no napriek tomu musím stále maľovať, pretože ma to neskutočne baví. Vázy som chcel robiť už dlho, ale nemal som čas. Milujem modelovanie, mám veľmi rád starý barokový alebo rokokový porcelán, vázy na zámkoch, na ktorých je hŕba baculatých putti anjelikov s obľými zadkami. Moje vázy sú nimi inšpirované, ale ja zobrazujem putti súčasnosti – nie sú roztomilí, baculatí, ale sú vychudnutí, trčia im rebrá a s dlhými nohami sa rozliezajú po váze ako pakobylky. Vázy som mal v hlave dlhý čas a mám pocit, že je to dekadentný objekt, ktorý je oveľa vzrušujúcejší ako obyčajná socha. Ak sa predajú, mám v pláne vyrobiť aj svietniky.

Michal Stolárik: *Veľa teoretikov umenia sa snažilo dať tvojej tvorbe nálepku „queer art“ aj napriek tomu, že si z môjho pohľadu nebol nikdy úplne explicitný. Toto veľmi zjednodušené škatulkovanie vidím s odstupom času negatívne a hlavne nepresne. Tvoje maľby pritom, okrem iného, ponúkajú veľmi zaujímavý sociologický pohľad na problémy súčasnosti – obezita, anorexia, telesné postihnutie (vozičkari) atď. Ako vnímaš takéto elementárne nazeranie na tvoju tvorbu?*

Andrej Dúbravský: Gros mojej predošlej tvorby spočívalo v obrazoch kúpajúcich sa chlapcov. Nevieť si predstaviť, čo viac queer, aj s ohľadnutím sa späť do histórie maľby alebo fotografie, by som ešte mohol namaľovať, takže sa takémuto zjednodušenému škatulkovaniu nečudujem. Je pravda, že skutočne riešim viac adolescenciu samotnú ako to, či je niekto teplý. Maskulinita ma v mojej tvorbe vyslovene nezaujíma, mám rád v posteli veľkých a starších chlapcov, nepredstavuje to pre mňa žiaden problém, s ktorým by som sa potreboval vyrovnávať prostredníctvom umenia. Postavy na mojich posledných maľbách sú veľmi androgynne, niektorí zberatelia si dokonca myslia, že kupujú obraz dievčaťa. Zaujíma ma outsiderstvo ako také, v ktorom telesné postihnutia môžu byť metaforou, ale môžu byť brané aj doslovne. Zaujímajú ma ľudia, na ktorých sa pozeráme ako na nejakých „poloľudí“, napríklad postihnutí, obézni, dospievajúci atď. Zároveň však veľmi šťihly alebo veľmi obézny človek akoby strácal gendrové znaky. Je veľmi zaujímavé, ako sa ľudia pozerajú napríklad na obéznym ľuďom na kúpalisku. Keď sú vyobra-

zení na obraze a nebodaj majú rožky, tak zrazu je ten obézny chlapec roztomilý bôžik, ktorého chcú mať ľudia na svojich stenách. Tento paradox je fascinujúci. Moja tvorba a myslenie je veľmi ovplyvnené blogmi a práve tam si každý, kto je akokoľvek „iný“, dokáže veľmi jednoducho nájsť špecifické publikum. Sexualita postihnutých ľudí je, mimochodom, tiež stále tabuizovaná téma, no pravdepodobne nie je veľmi atraktívna pre umelcov, teda ak nepočítame napríklad fotografie Witkina.

Michal Stolárik: *Príroda sa javí spolu s figurálnou tvorbou ako plnohodnotná súčasť tvojej tvorby. Venuješ sa krajinomaľbám, zobrazoval si hríby, akvárium a v súčasnosti pracuješ s motívom modliviek. Do akej miery je pre teba dôležité prepojenie človeka a prírody?*

Andrej Dúbravský: Milujem akvaristiku, mám doma tri akváriá, z ktorých jedno má objem 450 litrov. Vždy mám nejakú predstavu, ako by malo akvárium vyzeráť, robím si k nemu dokonca skice, ale rastliny v ňom stále prerastajú a iné zase odumierajú. Väčšinou je to presne opačne, ako chcem, takže je to nekonečná sifyfovská práca a snaha úplne neprirodenou cestou vytvoriť niečo, čo vyzerá čo najprírodnenejšie. Povedzme, že je to niečo ako bonsaj, ktorý je uzatvorený, falošný, znásilňovaný, ale pritom živý, a existuje len pre potešenie oka. Tento princíp mi pripomína nazeranie na obraz. Maľby akvária sú po formálnej stránke vlastne krajinomaľby. Aquascaping (druh „podvodného záhradníčenia“) sa snaží vytvoriť dokonalú krajinu, rovnako ako sa kedysi maliari snažili namaľovať dokonalý obraz krajiny s priehľadmi, zadným svetlom atď. V akvaristike fungujú úplne rovnaké kompozičné a perspektívne schémy ako v krajinomaľbe. Je to vzrušujúce. Hmyz chovám už roky, ale k jeho maľovaniu som sa dostal len nedávno cez maľby chlapcov. Hľadal som dokonalú schému, ako zobraziť adolescentné telo, a túto schému som do takej miery deformoval, až vznikli maľby tiel, ktoré vyzerali ako hmyz. Začal som teda maľovať hmyz, najprv pakobylky, ktoré mám živé v ateliéri, potom modlivky, ktoré majú oveľa väčší asociačný potenciál. Chcem, aby sa moja ďalšia výstava, ktorá bude v ZAHORIAN&co Gallery, volala *Altair for praying mantis*.¹ Po dlhšej dobe to bude moja samostatná výstava v tradičnej „white cube“ galérii. S výnimkou chudých chlapcov maľujem to, čo milujem, no vždy to, našťastie, prichádza prirodzene aj s nejakým „konceptuálnym umeleckým alibi“. Hubárčenie a celkovo prírodu zbožňujem, neznášam žiť v meste, no rátam s tým, že to ešte niekoľko rokov budem musieť vydržať, kým sa odsťahujem na chatu. Už aj malé mesto ako je Bratislava je pre mňa takmer neznesiteľné, preto si vyberám ateliéry na okraji mesta. Momentálne mám ateliér na Kolibe, čo je skvelé, pretože tam všade rastú ostružiny, ktorými kŕmim pakobylky.

Rozhovor sa uskutočnil cez internet 4. až 20. februára počas umelcovho striedavého pobytu v Bratislave a New Yorku.

¹ Výstava sa uskutočnila od 7. 5. do 13. 6. 2014 pod názvom *sunsets comments insects downloads*.